

Wrocław, dnia 27 stycznia 2015 r.

Prof. dr hab. Jerzy Skorupka
Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii
Uniwersytet Wrocławski

Ocena

osiągnięć naukowych i aktywności naukowej dr Marka Kulika

I. Podstawa prawna do sporządzenia opinii – uchwała Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów z dnia 4 listopada 2014 r. o powołaniu do pełnienia funkcji recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym dr Marka Kulika.

II. Ustawowe wymogi uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego. Stosownie do art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (t.j. Dz.U.2014.1852) do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba, która posiada stopień doktora oraz osiągnięcia naukowe lub artystyczne, **uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej** lub artystycznej oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową lub artystyczną. Według ust. 2 art. 16, osiągnięcie, o którym mowa w ust. 1, może stanowić: 1. dzieło opublikowane w całości lub w zasadniczej części, albo cykl publikacji powiązanych tematycznie; 2. zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne; 3. część pracy zbiorowej, jeżeli opracowanie wydzielonego zagadnienia jest indywidualnym wkładem osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Natomiast, stosownie do art. 18a ust. 7 wym. ustawy, recenzenci oceniają czy osiągnięcia naukowe wnioskodawcy spełniają kryteria określone w art. 16 i przygotowują recenzje.

Według rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, kryteria oceny w zakresie osiągnięć naukowo-badawczych habilitanta obejmują w obszarze nauk społecznych: autorstwo lub współautorstwo publikacji naukowych w czasopiśmie znajdujących się w bazie Journal Citation Reports (JCR) lub na liście European Reference Index for the Humanities (ERIH) (§3).

Z kolei, według §4 rozporządzenia, kryteria oceny w zakresie osiągnięć naukowo-badawczych habilitanta we wszystkich obszarach wiedzy obejmują:

1. autorstwo lub współautorstwo monografii, publikacji naukowych w czasopismach międzynarodowych lub krajowych innych niż znajdujące się w bazach lub na liście, o których mowa w § 3, dla danego obszaru wiedzy;
2. autorstwo lub współautorstwo odpowiednio dla danego obszaru: opracowań zbiorowych, katalogów zbiorów, dokumentacji prac badawczych, ekspertyz, utworów i dzieł artystycznych;
3. sumaryczny *impact factor* publikacji naukowych według listy Journal Citation Reports (JCR), zgodnie z rokiem opublikowania;
4. liczbę cytowań publikacji według bazy Web of Science (WoS);
5. indeks Hirscha opublikowanych publikacji według bazy Web of Science (WoS);
6. kierowanie międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi lub udział w takich projektach;
7. międzynarodowe lub krajowe nagrody za działalność odpowiednio naukową albo artystyczną;
8. wygłoszenie referatów na międzynarodowych lub krajowych konferencjach tematycznych.

Natomiast kryteria oceny w zakresie dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej habilitanta we wszystkich obszarach wiedzy obejmują:

1. uczestnictwo w programach europejskich i innych programach międzynarodowych lub krajowych;
2. udział w międzynarodowych lub krajowych konferencjach naukowych lub udział w komitetach organizacyjnych tych konferencji;
3. otrzymane nagrody i wyróżnienia;
4. udział w konsorcjach i sieciach badawczych;
5. kierowanie projektami realizowanymi we współpracy z naukowcami z innych ośrodków polskich i zagranicznych, a w przypadku badań stosowanych we współpracy z przedsiębiorcami;
6. udział w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism;
7. członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych;
8. osiągnięcia dydaktyczne i w zakresie popularyzacji nauki lub sztuki;
9. opiekę naukową nad studentami i lekarzami w toku specjalizacji;
10. opiekę naukową nad doktorantami w charakterze opiekuna naukowego lub promotora pomocniczego, z podaniem tytułów rozpraw doktorskich;

11. staże w zagranicznych lub krajowych ośrodkach naukowych lub akademickich;
12. wykonanie ekspertyz lub innych opracowań na zamówienie organów władzy publicznej, samorządu terytorialnego, podmiotów realizujących zadania publiczne lub przedsiębiorców;
13. udział w zespołach eksperckich i konkursowych;
14. recenzowanie projektów międzynarodowych lub krajowych oraz publikacji w czasopiśmie międzynarodowych i krajowych (§5).

Marek Kulik stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa uzyskał w dniu 17 listopada 2004 r. na podstawie uchwały Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, po obronieniu rozprawy pt. *Odpowiedzialność karna za przestępstwo i wykroczenie zniszczenia, uszkodzenia lub uczynienia niezdatną do użytku cudzej rzeczy w prawie polskim*, napisanej pod kierunkiem Prof. dr hab. Marka Mozgawy. Recenzentami w przewodzie doktorskim byli: Prof. dr hab. Oktawia Górniok i dr hab. Ryszard Stefański.

III. Ocena osiągnięć naukowych.

1. Na dorobek naukowy dr Marka Kulika, po uzyskaniu przez Niego stopnia doktora składa się 47 publikacji wskazanych w autorskim sprawozdaniu. Habilitant jest wyłącznym autorem 41 opracowań, zaś 6 pozycji opracowanych zostało razem z innym autorem bądź autorami (współautorstwo). Wymienione pozycje opracowane zostały w różnych formach. Składają się na nie książki, rozdziały w pracach zbiorowych, artykuły problemowe, recenzje, glosy do orzeczeń sądów polskich. W takim ujęciu dorobek naukowy dr Marka Kulika przedstawia się następująco:

- A. książki – 2,
- B. rozdziały w pracach zbiorowych – 22,
- C. artykuły problemowe – 4,
- D. glosy do orzeczeń Sądu Najwyższego i sądów apelacyjnych – 15,
- E. recenzja – 1,
- F. sprawozdanie – 1,
- G. noty biograficzne – 2,
- H. inne (eseje) - 2.

Dorobek ten został osiągnięty w latach 2005 – 2014, a zatem w ciągu 9 lat aktywności naukowej habilitanta. Daje to 5,2 publikacji w ciągu roku. Podkreślenia wymaga, że w części są to wielostronicowe opracowania.

Wnikliwa i uważna lektura oraz analiza dorobku naukowego dr Marka Kulika uzasadnia ocenę, że jest on jakościowo zróżnicowany. W Jego dorobku znajdują się bowiem prace o charakterze dogmatycznym oraz komentarzowym, a także eseje i noty biograficzne. Wszystkie prace ogniskują się jednak wokół zagadnień związanych z prawem karnym materialnym. Wszystkie zostały napisane w języku polskim.

Jest to dorobek ilościowo znaczny oraz wartościowy pod względem merytorycznym. Rzuca się jednak w oczy stosunkowo duża ilość tekstów mających formę rozdziałów w pracach zbiorowych (18) i glos do orzeczeń sądów polskich (21) oraz stosunkowo mała ilość artykułów problemowych (7). Z jednej strony świadczy to o uznaniu jakim cieszy się dr Marek Kulik w środowisku prawniczym, gdyż powierzane są Mu do opracowania obszerne fragmenty prac zbiorowych. Z drugiej jednak strony, mają one z reguły charakter opisowy – opisujący daną instytucję prawa materialnego. Tymczasem w artykułach problemowych, z reguły, stawiane są problemy naukowe podlegające rozwiązaniu. Ta okoliczność wskazuje, że Habilitant powinien dążyć do zachowania symetrii pomiędzy różnymi formami wypowiedzi naukowej.

2. Według Habilitanta, opublikowanym dziełem naukowym, stanowiącym osiągnięcie, o którym mowa w art. 16 ust. 1 ww. ustawy, jest opracowanie monograficzne pt. *Przedawnienie karalności i przedawnienie wykonania kary w polskim prawie karnym*, Wyd. C.H.Beck, Warszawa 2014. Dlatego w pierwszym rzędzie to dzieło zostało poddane wnikliwej ocenie. W dalszej kolejności oceniono pozostały dorobek naukowy Kandydata powstały po uzyskaniu przez Niego stopnia naukowego doktora, a także inne formy aktywności naukowej. W ocenie uwzględniono także kryteria wymienione w § 3 ust. 1, § 4 i § 5 ww. rozporządzenia.

Przedstawiona do oceny rozprawa naukowa Dr Marka Kulika stanowi próbę kompleksowego ujęcia zagadnienia, które było już opracowane w formie monograficznej w polskim piśmiennictwie prawniczym, na gruncie przepisów Kodeksu karnego z 1969 r. Obok tego opublikowano wiele opracowań o charakterze studyjnym i przyczynkarskim, podejmujących różne aspekty przedawnienia. Brakuje jednak monograficznego opracowania tytułowego zagadnienia na gruncie obowiązujących przepisów. W zamierzeniu Autora, omawiana praca wypełnić ma tę lukę.

Przedawnienie karalności i przedawnienie wykonania kary w polskim prawie karnym z pewnością należy do zagadnień istotnych z teoretycznego i poznawczego punktu widzenia. Prace dotychczas opublikowane nie omawiają i – co oczywiste – nie wyczerpują całej złożoności tytułowych zagadnień. Stąd wybór tematu rozprawy należy ocenić jako trafny.

Poza tym, rozważania na temat teoretycznej konstrukcji przedawnienia karalności i przedawnienia wykonania kary stwarzają badaczowi znakomite pole, na którym może wykazać swój kunszt, co dr Marek Kulik uczynił w przekonujący sposób. Trzeba przy tym wyraźnie podkreślić, że Habilitant wziął na warsztat zagadnienia bardzo skomplikowane, których omówienie wymagało sięgnięcia do literatury polskiej z zakresu prawa karnego materialnego i procesowego oraz prawa konstytucyjnego, ale także do literatury obcej (niemiecko i angielskojęzycznej), z zakresu szeroko rozumianego prawa karnego.

Monografia składa się z trzynastu rozdziałów zatytułowanych: 1. Rozwój historyczny instytucji przedawnienia w prawie karnym, 2. Uzasadnienie przedawnienia w prawie karnym, 3. Charakter prawny przedawnienia, 4. Zmiana normatywna przepisów o przedawnieniu, 5. Charakter prawny terminów przedawnienia, sposób ich obliczania i rozpiętość, 6. Początek biegu terminu przedawnienia, 7. Przypadki wydłużenia terminu przedawnienia, 8. Wyłączenie przedawnienia, 9. Specyfika przedawnienia wykonania środków karnych, a także przedawnienia w odniesieniu do środków zabezpieczających i środków stosowanych wobec nieletnich, 10. Skutki prawne upływu przedawnienia, 11. Przedawnienie w prawie karnym skarbowym i prawie wykroczeń, 12. Obraz statystyczny przedawnienia karalności w praktyce polskiego wymiaru sprawiedliwości, 13. Przedawnienie w wybranych państwach europejskich. Praca zawiera ponadto wykaz skrótów, wykaz literatury i orzecznictwa oraz indeks rzeczowy, a także przedmowę i zakończenie.

Koncepcja rozprawy jest przemyślana. Jej układ, struktura podziału treści i kolejność rozdziałów są uzasadnione tokiem prowadzonego wykładu. Proporcje pomiędzy poszczególnymi częściami pracy są właściwe, uzasadnione omawianymi zagadnieniami i ich znaczeniem dla tematu rozprawy.

Zasadniczą tezę postawioną przez Autora jest odrębność obu konstrukcji przedawnienia – przedawnienia karalności i przedawnienia wykonania kary. Według Autora, przedawnienie karalności stanowi instytucję prawa materialnego z nielicznymi elementami procesowymi, zaś przedawnienie wykonania kary – instytucję procesową z elementami materialnymi. Pomimo, że w piśmiennictwie prawniczym wyrażane są poglądy o jednolitym materialnym charakterze instytucji przedawnienia, pogląd Autora zbieżny zresztą ze stanowiskiem części przedstawicieli doktryny prawa karnego materialnego, uznać należy za właściwy, a co najważniejsze, dogłębnie i przekonująco uzasadniony. W tożsamy sposób (materialny i procesowy) Habilitant traktuje terminy przedawnienia. Terminy przedawnienia karalności uważa za materialne, a terminy przedawnienia wykonania kary za procesowe o charakterze zawitym.

Habilitant wyraża też pogląd o istnieniu prawa do przedawnienia o względnym charakterze, którego normatywną podstawę stanowi zasada zaufania obywatela do państwa oraz zasada *nulla poena sine lege* i zasada *nullum crimen sine lege*, a pośrednio – zasada demokratycznego państwa prawnego (Autor niewłaściwie używa zwrotu demokratyczne państwo prawa).

Wartościowiec są rozważania dotyczące przedawnienia wykonania kary i zmiany normatywnej w tym zakresie. Z uwagi na procesowy charakter wymienionej instytucji, Autor akceptuje możliwości wydłużenia terminów przedawnienia wykonania kary w odniesieniu do przestępstw popełnionych przed dniem wejścia w życie ustawy, w której dokonuje się stosownej zmiany. Tym samym Autor aprobuje większą ustawową swobodę w regulowaniu skutków przedawnienia wykonania kary, niż w wypadku przedawnienia karalności, którego terminów nie można wydłużyć z mocą wsteczną, z wyjątkiem, o którym mowa w art. 9§1 ustawy Przepisy wprowadzające Kodeks karny. Autor dopuszcza zaś wydłużenie terminów przedawnienia karalności, o ile przedawnienie jeszcze nie nastąpiło.

Habilitant z aprobatą odnosi się do uzależnienia rozpiętości terminów przedawnienia karalności od ustawowego zagrożenia karą za przestępstwo przypisane sprawcy (oskarżonemu) w wyroku sądowym. W tej kwestii wyraża postulat zniesienia rocznego terminu przedawnienia karalności przestępstw ściganych z oskarżenia prywatnego oraz zniesieniem ustawowej odrębności w zakresie długości terminów pomiędzy tzw. przestępstwami publicznoskargowymi i tzw. prywatnoskargowymi.

Szczegółowo analizowane są wszelkie kwestie związane z terminem rozpoczęcia biegu przedawnienia przestępstw publiczno i prywatnoskargowych oraz terminem przedawnienia wykonania kary, a także wydłużeniem terminów przedawnienia. Odnosząc się do tych zagadnień, Autor wiele uwagi poświęca kwestii terminu (czasu) wszczęcia postępowania *in personam*, wyrażając w konkluzji stanowisko, które należy aprobować. Osobno analizowane są zagadnienia dotyczące przerwania i zawieszenia biegu terminu zawieszenia, z tym, że według Autora nie jest możliwe przerwanie biegu terminu przedawnienia wykonania kary. W kwestii wydłużenia terminów przedawnienia karalności przestępstw prywatnoskargowych, Autor stawia wniosek o wydłużenie tego terminu. Stawia też wniosek o zmianę (korektę) treści art. 104§1 KK.

Uwagę Autor poświęca także problematyce przestępstw niepodlegających przedawnieniu, analizując płaszczyznę konstytucyjną i ustawową oraz pojęcie zbrodni przeciwko ludzkości i zbrodni wojennych, a także pojęcie ludobójstwa. Osobne miejsce zajmuje analiza kwestii przedawnienia wykonania środków karnych, środków

zabezpieczających i środków stosowanych wobec nieletnich, gdzie Autor również proponuje wnioski *de lege ferenda*.

Problematyka skutków przedawnienia karalności i przedawnienia wykonania kary oraz problematyka przedawnienia w prawie karnym skarbowym i prawie wykroczeń kończy dogmatyczna analizę tytułowych zagadnień. Analiza danych statystycznych przedawnienia karalności w Polsce oraz przedawnienia w wybranych państwach europejskich, która została przedstawiona osobno dla porządków prawnych, w których przedawnienie ma charakter procesowy (Francja, Albania, Malta, Niemcy, Szwajcaria, Czarnogóra, Bośnia i Hercegowina, Serbia, Finlandia, Bułgaria, Macedonia, Słowenia, Estonia, Szwecja, Słowacja, Tadżykistan) oraz materialny (Łotwa, Austria, Armenia, Azerbejdżan, Gruzja, Islandia, Kazachstan, Mołdawia, Ukraina, Węgry), stanowi udane dopełnienie analizy dogmatycznej przepisów prawa polskiego.

Merytoryczna ocena rozprawy wypada nader dobrze. Nie można mieć jakichkolwiek wątpliwości co do jej wartości naukowej i praktycznej przydatności prowadzonych rozważań. Choć niektóre rozważania, wnioski i tezy Autora pozostawiają pewien niedosyt i skłaniają do polemiki, nie stanowi to powodu do formułowania zarzutów pod Jego adresem. Wzięte na warsztat zagadnienie okazało się na tyle rozległe, wielowątkowe i skomplikowane, że trudno było z równą i pełną wnikliwością przeanalizować wszystkie zagadnienia, jakie się ujawniły w toku prowadzonych badań. Niemniej, jeszcze raz należy stwierdzić, że nie waży to na bardzo wysokiej ocenie merytorycznej przedstawionej monografii.

W imponującym zakresie wykorzystano dorobek piśmiennictwa polskiego i obcego. Temat rozprawy w sposób oczywisty spowodował, że rozprawa została oparta w przeważającej mierze na dorobku piśmiennictwa polskiego, ale z uznaniem odnieść się należy do zakresu wykorzystania piśmiennictwa obcego. Wszystko to świadczy o znakomitym przygotowaniu materiału badawczego.

Podsumowując stwierdzić należy, że podjęta przez Habilitanta próba kompleksowego przedstawienia przedawnienia karalności i przedawnienia wykonania kary musi być oceniona jako nadzwyczaj udana, o czym przesądza wszechstronność analizy zarówno pod względem wielości poruszanych wątków, jak i pod względem dogłębności rozważań, a także erudycja i merytoryczna kompetencja Autora, a w końcu bardzo dobry warsztat naukowy. Nie można mieć zatem jakichkolwiek wątpliwości co do tego, iż rozprawa przedłożona przez dr Marka Kulika stanowi znaczny wkład w rozwój nauki prawa karnego materialnego i może stanowić podstawę dla dalszych etapów w postępowaniu habilitacyjnym.

3. Oceniając pozostały dorobek naukowy dr Marka Kulika wyróżnić można następujące obszary Jego zainteresowań badawczych:

1. zagadnienia części ogólnej prawa karnego,
2. przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności,
3. przestępstwa przeciwko wymiarowi sprawiedliwości,
4. przestępstwa i wykroczenia przeciwko mieniu,
5. pozakodeksowe prawo karne.

W pierwszym nurcie badawczym wyróżnić można problematykę bardziej szczegółową. Mianowicie, zmiana normatywna przepisów karnych, wyłączenie odpowiedzialności karnej i zgoda pokrzywdzonego, czyn ciągły, zbieg przestępstw, kara łączna, jedność i wielość czynów i ocen prawnych, warunkowe przedterminowe zwolnienie. W publikacjach z tego zakresu zwraca uwagę zwłaszcza problematyka wielości ocen prawnych i reguł ich eliminowania, której poświęcono cztery teksty (jeden artykuł problemowy, tj. *Tzw. czynność towarzysząca w świetle reguł wyłączania wielości ocen*, CzPKiNP 2009, nr 2, s. 185-208 oraz trzy glosy do orzeczeń SN i sądów apelacyjnych). Wymieniona problematyka ma ważne znaczenie nie tylko *stricte* dogmatyczne, ale także, a nawet przede wszystkim praktyczne. Prawnicza debata dotycząca wymienionych kwestii prowadzona jest od dawna, a w ostatnim czasie została „ożywiona” dzięki problematyce tzw. idealnego zbiegi przestępstw (czynów karalnych), o którym mowa w art. 8§1 KKS. Stanowisko Habilitanta, choć nie odnosi się do tej ostatniej kwestii, stanowi ważny głos w dyskusji dotyczącej jedności i wielości ocen prawnych oraz ich redukcji.

W drugim nurcie badawczym na uwagę zasługują zwłaszcza obszernie teksty zamieszczone w dwóch monograficznych opracowaniach pod redakcją prof. Marka Mozgawy pt. *Pornografia*, Warszawa 2011 i *Przestępstwo zgwałcenia*, Warszawa 2012, w których przestępstwa „pornograficzne” oraz przestępstwo zgwałcenia Habilitant przedstawił na tle porównawczym. Badania prawnoporównawcze przeprowadzone zostały także w pracy pt. *Przestępstwa przeciwko czci i nietykalności cielesnej w wybranych państwach europejskich*, zamieszczonej w pracy zbiorowej pt. *Przestępstwa przeciwko czci i nietykalności cielesnej* pod redakcją Marka Mozgawy, Warszawa 2013. Niewątpliwy walor poznawczy, mający znaczenie dla rozwoju doktryny prawa karnego materialnego mają przeprowadzone przez Habilitanta badania porównawcze, ukazujące nie tylko stan normatywnych wybranych instytucji prawnych i sposób ich rozumienia, ale także wskazujące potencjalne kierunki zmian przepisów prawa polskiego.

Trzecim obszarem badań naukowych prowadzonych przez dr Marka Kulika jest problematyka przestępstw przeciwko wymiarowi sprawiedliwości, obejmująca też zagadnienia dotyczące przestępstw przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego. W tym obszarze nie można jednak odnotować szczególnie doniosłych wypowiedzi Habilitanta.

W czwartym obszarze badawczym odnotowania wymaga obszerne opracowanie zamieszczone w Tomie 9 Systemu Prawa Karnego pt. *Przestępstwa przeciwko mieniu i gospodarce*, Warszawa 2011. Już sam fakt zamieszczenia wskazanego opracowania w Systemie Prawa Karnego wymagał od Habilitanta wykazania najwyższego warsztatu naukowego i prowadzenia analiz na najwyższym poziomie merytorycznym, w sposób wymagany dla systemowego ujęcia omawianych zagadnień, co zostało w pełni zrealizowane. Przy omawianiu wybranych typów przestępstw, Autor przedstawił dotychczasowy stan doktryny, a prowadzone badania dogmatyczne osadził także w kontekście historycznym i porównawczym. Z tych względów wymienione opracowanie stanowi znaczny wkład w rozwój nauki prawa karnego.

W ostatnim nurcie badawczym zwracają uwagę teksty opracowane z innymi autorami. Mianowicie, M.Mozgawa, M.Budyn-Kulik, K.Dudka, M.Kulik, *Prawnokarna ochrona zwierząt – analiza dogmatyczna i praktyka ścigania przestępstw z art. 35 ustawy z 21.08.1997 r. o ochronie zwierząt*, [w:] *Prawo w działaniu. Sprawy karne* pod red. M.Mozgawy, Warszawa 2011; M.Kulik, M.Mozgawa, *Zbieg przepisu art. 35 ustawy o ochronie zwierząt z przepisami typizującymi uszkodzenie rzeczy*, Prok. i Pr. 2011, nr 6, s. 5; M.Kulik, A.Szczekała, *Odpowiedzialność karna za przestępstwo zniszczenia lub uszkodzenia zabytku*, [w:] *Prawnokarna ochrona zabytków* pod red. T.Gardockiej i J.Sobczaka, Toruń 2010. W piśmiennictwie prawniczym tzw. pozakodeksowe przestępstwa zajmują stosunkowo niewiele miejsca. Już z tego powodu, ale przede wszystkim z uwagi na merytoryczny poziom i poznawczy walor, wymienione publikacje stanowią znaczny wkład w rozwój doktryny prawa karnego.

Dzięki opisanym wyżej publikacjom, ich wysokiemu merytorycznemu poziomowi i głoszonym poglądom dr Marek Kulik stał się znawcom wymienionych zagadnień prawa karnego materialnego. Jego wysoka pozycja w środowisku naukowym znalazła potwierdzenie w zaproszeniu do udziału w prestiżowych przedsięwzięciach naukowych, wymagających najwyższej wiedzy i warsztatu badawczego. Jak powiedziano, dr Marek Kulik jest autorem obszernych fragmentów w Tomie 9 Systemu Prawa Karnego, opracowanego pod redakcją R.Zawłockiego. Wszystko to sprawia, że bilans osiągnięć naukowych dr Marka Kulika jest

bardzo pozytywny i pozwala na uznanie go za specjalistę w zakresie prawa karnego materialnego.

4. Dla całości dorobku naukowego Habilitanta charakterystyczne są następujące cechy:

- stosowanie niemal wyłącznie metody dogmatycznej, którą posługuje się umiejętnie,
- wychodzenie w prowadzonych analizach poza zakres prawa karnego materialnego i sięganie do dorobku innych dziedzin prawa (prawo karne procesowe, prawo cywilne, prawo konstytucyjne), a także do prawa obcego. Podejmując w badaniach złożoną problematykę związków prawa karnego z innymi dziedzinami prawa, Habilitant wykracza poza granice ściśle pojmowanego prawa karnego materialnego, sięgając ze względu na naturę przedmiotu swych badań w obszar innych dziedzin prawa,
- koncentracja zainteresowania na spornych problemach dogmatycznych analizowanych wielopłaszczyznowo,
- wykorzystanie w szerokim zakresie polskiego i obcego piśmiennictwa oraz orzecznictwa sądowego,
- stanowczość głoszenia oryginalnych poglądów i postulatów, dogłębnie i rzetelnie uzasadnionych.

Podkreślić należy utrzymywanie więzi z praktyką stosowania prawa, dzięki licznym glosom do orzeczeń SN i sądów powszechnych, co stanowi też ważny aspekt działalności naukowej.

Dorobek naukowy Habilitanta ilościowo jest znaczny. Świadczy o tym łączna ilość opublikowanych prac (47). Zważyć też należy, że na osiągnięcia Habilitanta składają się 2 książki o monograficznym charakterze, rozdział w Systemie Prawa Karnego, komentarz do kilku rozdziałów Kodeksu karnego i Kodeksu wykroczeń oraz komentarz do przepisów karnych ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Omawiana w tych publikacjach problematyka obejmuje, w zasadzie, całość zagadnień prawa karnego materialnego. Pomimo, że w dorobku naukowym Habilitanta brakuje publikacji w czasopismach znajdujących się w bazie *Journal Citation Reports* (JCR) lub na liście *European Reference Index for the Humanities* (ERIH), dorobek ten uznać należy za jakościowo znaczący, na co wskazuje dobór i rozległość problematyki badawczej, wnioski wyprowadzane z przeprowadzonych badań, postulaty dotyczące obowiązującego systemu prawa oraz postulaty *de lege ferenda*, a także stawiane tezy naukowe. Pozwala to stwierdzić, że osiągnięcia naukowe Habilitanta stanowią znaczny wkład do nauki prawa karnego materialnego.

IV. Ocena aktywności naukowej.

1. Aktywność naukowa Habilitanta (poza omówionymi wcześniej publikacjami) ogranicza się w zasadzie do występowania w krajowych konferencjach tematycznych, w których bierze czynny i aktywny udział. W okresie od 2005 do 2014 r. dr Marek Kulik brał bowiem udział w 13 konferencjach. Na wszystkich wygłosił referaty.
2. W latach 2009 – 2012 sporządził 14 opinii (ekspertyz) dotyczącym zmian Kodeksu karnego i innych ustaw karnych, na zlecenie Krajowej Rady Radców Prawnych.
3. Dr Marek Kulik nie kierował i nie brał udziału w projektach badawczych oraz programach europejskich i innych programach międzynarodowych lub krajowych. Nie zasiada w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism.
4. Po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych, Habilitant przebywał na stypendium brał udział w stażu naukowym w Instytucie Maxa Plancka we Freiburgu Bryzgowijskim w Niemczech.
5. Pomimo, że Habilitant nie wykorzystuje wielu innych możliwości aktywności naukowej, jest osobą znana i rozpoznawalną w środowisku prawniczym. Stanowi to powód do wyrażenia pozytywnej oceny aktywności naukowej dr Marka Kulika.

V. Konkluzja.

1. Osiągnięcia naukowe dr Marka Kulika są znaczne ilościowo oraz wartościowe, z powodów przedstawionych wcześniej. Daje to podstawy do uznania, że dr Marek Kulik po otrzymaniu stopnia doktora nauk prawnych posiada osiągnięcia naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej prawo karne oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową, w rozumieniu art. 16 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595)
2. Wyrażam zatem opinię, że dr Marek Kulik spełnia wymogi określone w art. 16 i 17 wymienionej ustawy, co stanowi podstawę dopuszczenia Go do dalszych etapów w postępowaniu habilitacyjnym.

Prof. dr hab. Jerzy Skorupka

